

MÅNGA HAMBURGERKEDJOR SVIKER KYCKLINGARNA

EN RAPPORT OM KYCKLINGVÄLFÄRD
HOS SVENSKA HAMBURGERKEDJOR

Publicerad 27 september 2021

Djurens Rätt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION	3
OM KYCKLINGINDUSTRIN	4
OM ECC	5
HAMBURGERKEDJOR & ECC	6
FÖRETAGSRANKING	7
AVSLUTANDE ORD: OROVÄCKANDE RESULTAT	8
BILAGA 1: KRITERIER FÖR ECC	

INTRODUKTION

Djurens Rätts rapporter granskar företag i olika delar av livsmedelsbranschen och synar deras djurvälståndarbete, med fokus på kycklingarna. Företag har en direkt inverkan på kycklingarnas liv eftersom de kan ställa krav på djurens välfärd mot produktionsledet genom sina inköpskriterier, och deras arbete behöver därför granskas. Vidare behöver konsumenter få veta hur företagen arbetar med viktiga djurvälståndsfrågor, inte minst eftersom svenska konsumenter anser att djurvälstånd är en av de viktigaste frågorna.

Den här gången har turen kommit till att granska hamburgerkedjor, och vi rankar 13 kedjor i landet vilka alla har kycklingburgare på menyn. Flera av hamburgerkedjorna i Sverige påstår sig värdera djurvälståndsarbetet högt, men Djurens Rätts granskning avslöjar att det är många som dessvärre inte tar ansvar för de som är flest och har det sämst inom livsmedelsindustrin, kycklingarna.

Kycklingarna föds upp i intensiva djurfabriker där de lever på en yta mindre än ett A4-papper. Turbokycklingarna som används ökar sin vikt med 5000 % på 35 dagar vilket leder till att de får ont, svårt att gå och riskerar att dö före slakt på grund av tillväxttakten.

Kycklingindustrin är ohållbar och i behov av förändring, och därför har Europas ledande djurrätts- och djurskyddsorganisationer tagit fram initiativet European Chicken Commitment (ECC). ECC är en ny miniminivå för kycklinguppfödning och består av ett antal välfärds-kriterier för företag att ta med i sina inköp av kyckling. I denna rapport rankas företagen efter vilka som arbetar med ECC, och vilka som ännu inte gör det. Genom att arbeta med ECC-kriterierna visar företag att de tar mer ansvar för kycklingarna samtidigt som de möter sina konsumenters krav på högre djurvälstånd.

KYCKLINGINDUSTRIN – EN OHÅLLBAR INDUSTRI I BEHOV AV FÖRÄNDRING

Kycklingindustrin ser i princip likadan ut i hela världen. Kycklingarna är det djurslag som har det allra sämst när det gäller bland annat yta att leva på, möjlighet till naturligt beteende, samt slaktmetoder. I Sverige utgör kycklingarna hela 97 % av de landlevande djur som föds upp och slaktas¹. Bara i Sverige slaktas tre kycklingar i sekunden, vilket innebär 99 miljoner varje år. De lever sina korta liv i intensiva djurfabriker där de trängs tillsammans med tiotusentals andra individer i stora stallar och där de tvingas leva i sin egen avföring^{2,3}. I Sverige är det tillåtet att hålla upp till 25 kycklingar (36 kg) per m², vilket innebär att varje individ har mindre än ett A4-ark att röra sig på – det är mindre yta än vad en höna i bur lever på i äggindustrin.

Ett av de största problemen i industrin är de snabbväxande turbokycklingarna, raserna Ross och Cobb. Turbokycklingarna växer i en explosionsartad takt och ökar sin kroppsvikt med 5 000 % under deras fem veckor korta liv, vilket medför smärta och nedsatt rörelseförmåga.

Den explosionsartade tillväxten bidrar även till att miljontals kycklingar dör innan de ens når slakteriet, enbart i Sverige⁴, ¹. 99 % av de kycklingarna som föds upp i Sverige lever enligt dessa förhållanden – kort sagt är kycklingindustrin en ohållbar industri i stort behov av förändring. Företag som köper kycklingkött kan och bör ta ansvar för att en förändring ska ske genom att ställa högre krav på kycklingarnas välfärd.

Svenska konsumenter kräver också bättre djurvälfärd. Djurvälfärd hamnar på tredje plats när konsumenten får välja vad som är viktigt när de köper livsmedel⁵, och de är även villiga att betala mer för produkter där uppfödning håller högre välfärdsstandard⁶. Dessutom tycker 8 av 10 konsumenter att turbokycklingar borde förbjudas, samt att kycklingarna ska ha rätt till utevistelse⁷. **Genom att inte ta ansvar för kycklingarna sviker företagen därmed inte bara djuren, utan även sina kunder.**

EUROPEAN CHICKEN COMMITMENT – ETT VIKTIGT STEG FÖR FÖRETAG ATT LYSSNA PÅ SINA KONSUMENTER OCH TA MER ANSVAR FÖR DJUREN

Med anledning av de katastrofala förhållandena för kycklingarna i konventionell produktion så har Europas 28 ledande djurrätts- och djurskyddsorganisationer, där Djurens Rätt ingår, utvecklat initiativet European Chicken Commitment (ECC). ECC består av ett antal välfärds-kriterier baserade på vetenskapligt underlag från den senaste forskningen om djurväl-färd. Syftet med ECC är att höja minimi-nivån och minska lidandet för kycklingarna i industrin, och i kriterierna ingår bland annat mer plats åt kycklingarna, berikning i stallarna samt användandet av skonsammare slaktmetoder. I Sverige ingår även ett kriterium om utevistelse för minst 20 % av kycklingarna.

ECC förbjuder även turbokycklingar och ställer krav på att friskare och mer långsamväxande raser används. Sedan initiativets början år 2018 har 250 företag i Europa valt att arbeta med ECC-kriterierna i sina inköp av kyckling, och därmed lovat att uppfylla kriterierna senast år 2026. Storföretag som KFC, Subway, Nestlé och IKEA har valt att arbeta med ECC, och bland svenska företag har bland annat Dafgårds, Espresso House och Nordrest gjort detsamma. För att se vilka företag i Sverige som tagit mer ansvar för kycklingarna och lyssnat till sina konsumenters önskan om högre krav på djurväl-färd, [klicka här](#).

KRITERIERNA I ECC

1

FÖLJA EU:S LAGAR

2

MER PLATS FÖR KYCKLINGARNA

3

NEJ TILL TURBOKYCKLINGAR

4

FÖRBÄTTRAD INOMHUSMILJÖ
FÖR KYCKLINGARNA

5

SKONSAMMARE BEDÖVNINGS-
METOD VID SLAKT

6

TREDJEPARTSGRANSKNING OCH
PUBLIK RAPPORTERING

7

RÄTT TILL UTEVISTELSE

För mer information om kriterierna se bilaga.

¹ Jordbruksverket (2021) [Animalieproduktion. Års- och månadsstatistik – 2020:12](#).

² Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. SJVFS 2019:23, saknr. L 111.

³ European Commission (2017) [Study on the application of the broilers Directive and development of welfare indicators](#) Final Report DG SANTE Evaluation Framework Contract Lot 3 (Food Chain).

⁴ Dixon L. M. (2020) [Slow and steady wins the race: The behaviour and welfare of commercial faster growing broiler breeds compared to a commercial slower growing breed](#). PloS one 15(4): e0231006.

⁶ YouGov & World Animal Protection (2021) [PR-mätning animaliska livsmedel](#).

⁵ Svensk Handel (2021) [Svensk Handels hållbarhetsundersökning 2020/2021](#)

⁷ Novus & Djurens Rätt (2019). [Mätning om svenskarnas attityd till kycklinguppfödning](#).

MÅNGA AV DE STÖRSTA KEDJORNA SVIKER KYCKLINGARNA

I denna rapport granskar vi 13 av de största hamburgerkedjorna som finns runt om i landet och har kycklingburgare på menyn. Flera av kedjorna marknadsför sig som företag med ett omfattande djurvälståndarbete, men **fastän de säger sig värna om djuren så visar Djurens Rätts granskning att det är många av företagen som inte tar ansvar när de kommer till de djur som är flest och har det sämst, nämligen kycklingarna.** Oroväckande nog har några av Sveriges största hamburgerkedjor, däribland Sibylla, meddelat att de inte har något intresse av att höja sina välfärdskrav för kycklingarna för att ligga i linje med flera av deras internationella branschkollegor som KFC, Pizza Hut och Subway, som redan arbetar enligt ECC. Sibylla framhåller på deras hemsida att de "upprätthåller de höga krav som ställs på svensk kycklingproduktion" – vilket dessvärre innebär att de använder turbokycklingar som trängs på en yta mindre än en A4-papper. Burger King i Storbritannien har redan en policy för ECC, men svenska Burger King har ännu inte gett tecken på att införa en sådan. Även Frasses, med ett 40-tal restauranger, har visat avsaknad av intresse för att ställa högre krav på kycklingvälfärd. MAX, vilka gärna framhåller sitt arbete för ökad djurvälstånd för kycklingarna, lyckas inte heller matcha ECC. Trots att MAX kommit en bit på vägen så är de bl.a. tveksamma till att byta ut turbokycklingarna, som de använder idag, till mer hälsosamma hybrider. MAX skriver att de vill ha "[...] klarhet i hur valet av raser påverkar övriga hållbarhetsaspekter, t ex klimatet". Klimatfrågan är utan tvekan oerhört viktig men lösningen på klimatkrisen är inte att låta kycklingarna betala priset genom fortsatt lidande. MAX behöver se till andra delar av verksamheten för att rädda klimatet.

Den situation vi ser idag där många företag gömmer sig bakom tomma ord eller helt enkelt struntar i djurvälståndfrågor är oacceptabel. Att företag utlovar gediget arbete för djurvälstånd utan några riktiga åtgärder är ytterst missledande. **Konsumenter lurats till att tro att företagen tar ansvar för djuren när verkligheten ser helt annorlunda ut.**

Från företagen krävs ett betydande och konkret åtagande som bland annat innefattar att säga nej till snabbväxande turbokycklingar och ja till mer utvistelse.

Kriterierna i ECC är den nya lägstanivån för kycklingvälfärd som företag behöver åta sig att följa. Glädjande nog har några kedjor redan valt att ta mer ansvar och arbeta med ECC efter samtal med Djurens Rätt, vilket förhoppningsvis kan inspirera branschkollegor att följa i samma spår. Bland svenska kedjor som arbetar med ECC finner vi bland annat Bastard Burgers, Brödernas, Bores och Jureskogs.

”

Vi vill göra bra val inom alla delar av vår verksamhet, då kan vi inte glömma bort djuren. Att jobba för att kycklingarna i livsmedelsindustrin ska få det bättre känns självklart för oss.

JONAS WIKLANDER
medgrundare av Brödernas

Vi på Bores förstår problematiken med kycklingindustrin och vi ser ECC som ett bra och tydligt sätt för oss att vara med och jobba för att få till en förändring för djuren.

CARL-HENRIK FORSSBECK
VD Bores

Vi jobbar aktivt för bättre djurhållning och hållbarhet i alla aspekter av verksamheten.

SIMON WANLER
VD Bastard Burgers

”

FÖRETAGSRANKING: HAMBURGERKEDJOR OCH EUROPEAN CHICKEN COMMITMENT

KEDJOR SOM ARBETAR MED ECC

BABAS

JURESKOGS

KEDJOR SOM INTE ARBETAR MED ECC

PRIME BURGER
C O M P A N Y

TUGG
B U R G E R S

FRASSES

Rankingen ovan var aktuell 27 september 2021, för aktuell ranking kan ni följa vår liveranking som uppdateras kontinuerligt: [klicka här](#).

OROVÄCKANDE RESULTAT

Med denna rapport har Djurens Rätt kunnat konstatera att flera av de största företagen, varav många marknadsför omfattande arbete för djurväl- färd, tyvärr inte tar tillräckligt ansvar för kycklingarna. De granskade kedjorna ligger i olika prisklasser, och vissa av dem kännetecknas av låga priser.

Låga priser på maten är dock inget hinder för att arbeta enligt ECC; inte minst snabbmatsjättarna KFC och Subway som jobbar med ECC visar att högre kycklingvälfärd inte är något som är reserverat för restauranger med högre priser. Nyligen har Burger King och Taco Bell i Storbritannien också börjat arbeta med ECC och sedan tidigare har även Pizza Hut ett europeiskt åtagande. Snabbmatskedjor med låga priser kan och bör också ta ansvar för kycklingarna.

Många av kedjorna satsar stort på sitt vegosortiment vilket Djurens Rätt självfallet uppmuntrar, men så länge de inte går över till att servera enbart växt- baserade produkter så behöver de ta ansvar för djurens välfärd. Det räcker inte att satsa på vego när företaget samtidigt stöttar intensiva djurfabriker. Minskad köttkonsumtion måste ske sida vid sida med arbete för att höja välfärden för de djur som fortfarande konsumeras.

Kycklingindustrin är extremt ohållbar och en för- ändring är, minst sagt, nödvändig. **Företagen måste ta hållbarhetsansvar och bidra till förändringen genom att ställa högre krav på produktionen för kycklingköttet som köps in.** Den nya lägstanivån företag behöver arbeta med är välfärdsriterierna i ECC. Genom att arbeta med ECC visar företagen att de gör ett betydande och konkret åtagande för de djur som är flest och har det sämst i livsmedels- industrin. Vidare önskar konsumenter också bättre djurväl- färd, och de företag som inte arbetar med ECC sviker alltså både djuren och sina konsumenter.

KRITERIERNA FÖR ECC

1. FÖLJA EU:S LAGAR

All kyckling som köps in behöver följa EU:s djurskyddslagstiftning oavsett kycklingens ursprungsland.

2. MER PLATS FÖR KYCKLINGARNA

I Sverige får det hållas upp till 25 kycklingar (36 kg) per kvadratmeter, vilket innebär att en fullvuxen kyckling har mindre yta än ett A4-papper att leva på. I övriga Europa tillåts mellan 33–42 kg/m² och Sverige är alltså aningen bättre än vissa länder på den punkten. Studier visar att beläggningsgraden (hur trångt kycklingarna får leva) borde minska till åtminstone 30 kg/m² för att reducera förekomsten av sjukdomar och skador. Det skulle också ge kycklingarna mer frihet att röra sig för att kunna bete sig naturligt.

3. NEJ TILL TURBOKYCKLINGAR

De snabbväxande kycklingraserna som används i konventionell kycklinguppfödning lider av många välfärdsproblem. Turbokycklingarna är framavlade att växa så snabbt att deras kroppar inte orkar med tillväxttakten. Turbokycklingarna ökar sin vikt med 5000 % på endast 35 dagar, och den explosionsartade tillväxttakten ökar risken för sjukdomar, plötslig död och svårigheter att gå för kycklingarna. ECC tillåter inte turbokycklingar utan ser till att mer hälsosamma raser används.

4. FÖRBÄTTRAD INOMHUSMILJÖ FÖR KYCKLINGARNA

Kycklingar har ett naturligt behov av att sitta högt upp och att picka i marken. Forskning visar att kycklingar behöver få tillgång till plattformar eller sittpinnar samt material att picka i förutom underlaget de går på. För bättre välfärd behöver ljusstyrkan i stallarna vara minst 50 lux. Forskning visar att när

det är mörkare än 50 lux så uppvisar kycklingar mer skador på bröstet, blir mindre aktiva och drabbas av högre dödlighet.

5. SKONSAMMARE BEDÖVNINGSMETOD VID SLAKT

I Sverige såväl som i övriga världen är en vanlig bedövningsmetod att kycklingarna hängs upp i benen innan deras huvud förs ned i ett strömförande bad. Det här är något som orsakar oerhörd stress, gör väldigt ont och ökar risken för skador. Den så kallade elbadsmetoden har även hög risk att inte bli korrekt genomförd vilket gör att kycklingar riskeras skällas eller slaktas vid medvetande. ECC innebär ett slut på att hänga upp kycklingarna i benen genom att enbart tillåta gasbedövning eller andra metoder utan upphängning. Dessa metoder minskar lidandet, smärtan och riskerna.

6. TREDJEPARTSGRANSKNING OCH PUBLIK RAPPORTERING

För att ECC ska vara en trovärdig del av företagets hållbarhetsarbete så behöver de årligen rapportera om sitt arbete mot att möta alla kriterierna för ECC. Dessutom krävs tredjepartsgranskning så att kycklingarna som köps in verkligen levtt enligt ECC.

7. RÄTT TILL UTEVISTELSE

Utevistelse är oerhört viktigt för att kycklingarna ska kunna bete sig mer naturligt. Därför ska minst 20 % av kycklingarna som företag köper in ha haft tillgång till utevistelse. Detta är ett tilläggs-kriterium till ECC i länder med stark opinion för ökad djurvälfärd, som exempelvis Sverige. Det vore såklart ännu bättre om alla kycklingar fick gå ut och därför uppmantrar Djurens Rätt företag att gå längre än minimikravet på 20 %.

Djurens Rätt gör skillnad för de djur som är flest och har det sämst. Det har vi gjort sedan 1882. Vi är Sveriges ledande djurrätts- och djurskyddsorganisation med mer än 50 000 medlemmar.

Ett av Djurens Rätts största fokusområden är kycklingarna i livsmedelsindustrin. Djurens Rätt arbetar aktivt för att fler företag ska arbeta med kriterierna i ECC. Läs mer om vårt arbete och hur du kan stödja oss på vår hemsida www.djurensratt.se

För frågor om rapporten kontakta nora.ullman@djurensratt.se

Djurens Rätt.